

A kis Vera

Háromnegyed négykor akartam jegyet váltani erre a világsikerű, sőt, a hazájában pornográfnek kikiáltott filmre, de a pénztárosnő megkért: várjak egy kicsit, mert eddig rajtam kívül senki sem volt kíváncsi A kis Verára. Vártam és nemhiába. Végül négyen ültünk be a TÉKA apró nézőterére, megkezdhetett az előadás... Hatalmas iparváros panorámája tárult elénk – füstölő gyárkémények, vastos hűtőtornyok és a közjük ékelt lakótelepek. Efféle látvánnyal korábbi szovjet filmekben is találkozhattunk, de most közelebbre merészkedett a kamera: gazzal benőtt iparvágányok, rozsdás vaskerítések, géproncsok, a magyarországiaknál is elhanyagoltabb panelházak között vonult el, hogy egy családi veszekedés aprólékos rögzítése után megérkezzék a város parkjába, ahol a helyi rockerek, metallisták (remélem, pontos a terminológiám), valamint az alvilág jeles képviselői az esti bulira várnak. Köztük van az iménti családi botrány hősnője, a „kis Vera” is (a túlzottan punkosra nyírt, de széparcú és – mint később kiderül – széptestű Natalja Nyegoda játssza), aki fül-sértően hahotázik, mindenre cinikus megjegyzéseket tesz, elzavarja a beléje komolyan szerelmes volt osztálytársat (pedig szegény már megkapta a behívóját), majd a bulit megzavaró, ám itt – erre utal a farkaskutyás rendőri készültség – megszokottnak számító verekedés zúrzavarából elmenekülve „szobára megy” azzal a fiúval, aki eredetileg a barátjére pályázott. De amikor felkel mellőle és sugárzó meztelenségével végigvonul a szobán (ezt vélték tán „otthon” pornográfiának?), még hátrafordul és megkérdezi alkalmi partnerét. – Mond, szeretsz te engem? – Ebben a gyámoltalan kérdésben anyyi szorongás, olyan mérhetetlen szeretetvágy van, hogy nézői szívünk (remélem, mindnyégünké) elszorul, és hirtelen érdekelni kezd bennünket ennek a tüskés nyelvű, kissé közönséges viselkedésű, de védtelen lelki lánynak a sorsa. Aki ezután hazatér, gyöngéden lefekteti lerészegedett apját – mily jellemző, hogy az apa vodkázás közben az előző nemzedékek ellenzéki

bálványát, Viszockijt hallgatja! –, megvárja az éjszakai műszakból hazatároló anyját, majd lefekszik, és már előre tudja, hogy másnap a kijózanodott apa erkölcsi prédikációi, a mindenbe belefáradt anyja falvédőbölcsességei várják, s hamarosan megérkezik a Moszkvába szakadt báty, Viktor is, hogy jó útra térítse züllésnek indult húgocskáját... A forгатókönyvíró vagy a rendező ezen a ponton elbátortalanodik, és a történet az orosz kisrealizmus sémái szerint folytatódik: az alkalmi összefekvésből szerelem lesz, a „szép szőke herceg” még a családi fészekbe is beköltözik, hogy aztán majdnem végzetessé váló konfliktus robbanjon ki közte és a részeges, de „szovjet” erkölcsű apa között. Vera pedig, nehogy a családfenntartó börtönbe kerüljön, hamisan tanúskodik szerelmese ellen, hogy aztán az első jelenetekben megismert ellenszenves-harsány röhögéssel induljon a halálba. Azaz csak indulna, mert lázadása – a csehovi hagyományt követve – nevetségbe és hányadékba fullad. S az amerikaival oly rokon orosz érzelmesség sem hiányozhat – a szűrt sebbel lábadozó, elárult Szergej (egyetemista, mi más is lehetne) megérzi, hogy Verocskája bajba van, és kiszökik, visszatér hozzá a kórházból. A záró képsorokon azonban az újra lerészegedett apát látjuk a konyhakövön fetrengeni, majd az iparváros sivár díszletét...

Vaszilij Picsul filmjét aligha fogják Tarkovszkij, Paradzsanov remekei mellé sorolni, de kor- és kórképe olyan ijesztően hasonlít a mienkhez, hogy már csak ezért is érdemes volt megnézni – s érdemes lett volna másoknak is.

Néhány napja a Belvárosi mozi falán a Kamaraterem még át volt írva Sex shop-pá, a Téka mellé pedig két kérdőjelet kanyarított az ismeretlen tüntető. Most megnéztem: a Sex shop-ot és a kérdőjeleket átfestették. Én még ott látom őket.